

FİLLER

İş, oluş, durum ve hareket bildiren sözcüklere fiil denir.

Anlamlarına Göre Fiiller

- a) İş (kılış) fiili
- b) Durum fiilleri
- c) Oluş fiilleri
- d)

İş(kılış) Fiilleri

Öznenin kendi isteği ile gerçekleşen ve öznenin bir nesneyi etkilediği fiillerdir. Bu fiillerde öznenin yaptığı işten etkilenen bir nesne vardır. Fiile sorduğumuz 'ne, neyi, kimi?' sorularından birine cevap alabiliyorsak bu fiil, iş fiilidir.

Örnekler:

- ❖ Annem bize kitap okudu.

Yukarıdaki cümlede yükleme 'kim okudu?' sorusunu sorarak özneyi (annem) buluyoruz ve yükleme 'ne okudu?' sorusunu yönelttiğimizde kitap cevabını alıyoruz bu cümlede kitap sözcüğü nesnedir ve öznenin yaptığı işten etkilenen varlıktır. Sonuç olarak okuma fiili nesne alabildiği için iş fiilidir.

- ❖ Kardeşim evin camını kırdı. (neyi kırdı?)- evin camını (nesne)- iş fiilidir.
- ❖ Derdimi sana anlatmak istiyorum. (neyi anlatmak?)- derdini- iş fiilidir.
- ❖ Olanları bende gördüm. (neyi gördüm?) – olanları – iş fiilidir.
- ❖ Görmek, sormak, dikmek, atmak, almak, dinlemek, öğrenmek... bu fiiller ile nesne alabilen cümleler kurulduğunda iş fiili olurlar.

Durum fiilleri

Öznenin süreklilik gösteren bir durumunu anlatan fiillerdir. Durum fiillerinde öznenin yaptığı işten etkilenen bir nesne yoktur. Fiile sorduğumuz ne, neyi, kimi sorularına cevap alamayız.

Örnekler:

Dün gece erkenden uyumuşum. Bu cümlede yükleme ne uyudu, neyi uyudu, kimi uyudu, sorularını yönelttiğimizde cevap alamıyoruz. Sonuç olarak uyumak fiili nesne almadığı için durum fiilidir.

- ❖ Arkadaşım yan binada oturuyor. (ne oturuyor, neyi oturuyor, kimi oturuyor) cevap yok nesne almıyor durum fiilidir.
- ❖ Her gün okula gittim. (neyi gittim) cevap yok durum fiilidir.
- ❖ Ağlamak, gülmek, uyanmak, çıkmak, yatmak, uzanmak... Bu fiiller cümlede kullanıldığında neyi sorusuna cevap alamıyorsak durum fiilleridir.
- ❖

Oluş Fiilleri

Öznenin kendi iradesi dışında geçirdiği değişimi bildiren fiillerdir. Oluş fiillerinde daha çok zaman içerisinde kendiliğinden olma söz konusudur.

❖ Örnekler:

- ❖ Son baharda yapraklar sararır. Bu cümlede sararmak fiili öznenin zaman içerisindeki değişimini anlatır. Yapraklar yeşilden sarıya dönmüş bir değişim yaşanmıştır.
- ❖ Kuzenim görmeyeli çok büyümüş. (oluş fiili)
- ❖ Yaşlanmak, uzamak, ağarmak, solmak, acımak, paslanmak... Bu fiiller zamanla olan değişimi ifade ettikleri için oluş fiilleridir.